

EPILOGUS

A világpolitikai helyzet által kikényszerített 1964-es általános közkegyelemmel kiszabadultak mindazok a politikai elítéltek, akik túléltek a börtönöket és a kényszermunkatáborokat, amelyek nem egy esetben valóságos megsemmisítő táborok voltak. Ezzel együtt a büntető törvénykezésből törölték a politikai büntett fogalmát: azokat, akiket a rendszer a maga biztonságára nézve veszélyeseknek talált, mint „huligánokat” ítélte el, vagy elmeorvosi kezelésre speciális „kórházakba” zárta. A későbbi ügyek ezért esnek teljesen más minősítés alá, az értékelés szintjén is. Hogy a részletekben mekkora az eltérés, azt megmutathatja az 1977-es Zsil-völgyi bányászfelkelésben vagy az 1988-as brassói lázadásban letartóztatottakkal való bánásmód vagy – magyar vonatkozásban – a Szőcs Gézáék szerkesztette és kiadta *Ellenpontok*, illetve a Limes-kör vagy a Borbély Ernő-csoport elleni hatalmi intézkedések jellege.

Ez azonban egy másik történet, amelynek még a körvonalai felvillantására sem vállalkozunk.